

Etický panel České televize

Usnesení k pořadu „Vyšetřování skončilo, zapomeňte“, vysílanému dne 14. srpna 2003 a k reportáži pořadu Fakta ze dne 22. září 2003 („Neúplatní?“)

Etický panel České televize se na svých řádných zasedáních ve dnech 28. května 2004 a 29. června 2004 na žádost generálního ředitele České televize Mgr. Jiřího Janečka zabýval stížností pana MUDr. Pavla Béma, primátora hlavního města Prahy, ze dne 27. ledna 2004 (č.j.: MHMP 12944/2004). Soustředil se přitom především na první dva pořady, které se staly předmětem stížnosti MUDr. Béma, a to na pořad „Vyšetřování skončilo, zapomeňte“, vysílaný dne 14. srpna 2003 ve 21:00 hodin na ČT2, a na reportáž pořadu Fakta, vysílaného dne 22. září 2003 ve 21:25 hodin na ČT1 („Neúplatní?“). Pro posouzení stížnosti měl Etický panel České televize k dispozici její úplný text, odpověď generálního ředitele České televize ze dne 27. února 2004, textové přepisy všech výše zmíněných pořadů a jejich videozáznam. Po posouzení relevantních okolností celého případu Etický panel České televize konstatoval, že

- společné téma pořadu „Vyšetřování skončilo, zapomeňte“ a reportáže „Neúplatní?“ pořadu Fakta, tj. otázky, související s okolnostmi zaplavení pražského metra při katastrofálních záplavách v srpnu 2002 a s jeho následnou rekonstrukcí bylo zvoleno legitimně a představuje věc veřejného zájmu;
- oba pořady nastolily otázky, které dosud nebyly odpovědnými představiteli Magistrátu hlavního města Prahy uspokojivě zodpovězeny.

Etický panel však na základě Kodexu České televize, zejména s odvoláním na články 5, 14 a 16, současně konstatoval, že část kritických argumentů na adresu obou reportáží, které MUDr. Pavel Bém učinil předmětem své stížnosti, je oprávněná. Jednalo se zejména o následující profesní pochybení:

- Jako fakticky chybná se ukázala autorkou sugerovaná presumpce o účelové funkci pražského metra v protipovodňové ochraně. Hrubé zkreslení vyniká o to více, že nebylo podloženo uvedením zdroje. Za nepřijatelné pokládá Etický panel České televize obecné odvolávky typu „podle ekonomů“ apod., užití v dokumentu „Vyšetřování skončilo, zapomeňte“.
- V reportáži bylo použito přepisu dosud nezveřejněných skutečných hovorů dispečerů Dopravního podniku v kritických dnech 13. a 14. srpna 2002. Pravdivost reprodukováných výroků lze ověřit, protože jejich přepis byl součástí šetření, které ve věci posuzování odpovědnosti za škody způsobené Dopravnímu podniku posléze vedly orgány činné v trestním řízení. Dialogy však byly znovu načteny a dramatizovány. Podle dikce muselo být i laickému posluchači jasné, že se nejedná o autentickou zvukovou nahrávku. Z hlediska obsahu rozhovorů se tedy nejedná o falzum, jak se domnívá stěžovatel, ale před uvedením zvukového záznamu měli být diváci upozorněni na to, že nejde o autentickou nahrávku. Etický panel České televize dává pro obdobné případy ke zvážení spíše užití textu na obrazovce, neboť emocionálně vypjaté verbální vyjádření pokládá Etický panel České televize za přijatelné pouze tehdy, jde-li o autentický záznam, který nebyl dodatečně upraven.
- Celkový styl obou posuzovaných pořadů (od užití nápodoby prvků orientačního systému pražského metra s vyznačením názvů stanic „Korupční“ či „Nepotrestaných“ přes stylizované hrané dotáčky až po emotivní hudební doprovod) byl manipulativní,

pokleslý a neodpovídal požadavkům, kladeným obvykle v evropských zemích na televizní vysílání veřejné služby.

Závěrem Etický panel České televize konstatuje, že investigativní žurnalistika patří k nejpřednějším úkolům České televize jako vysílatele veřejné služby. Je přitom v souladu se zavedeným demokratickým přístupem tolerovat novinářům spíše to, že poukáží i na dosud neprokázané, ale důvodné podezření z nezákonného nebo neetického jednání, než to, že se nebudou otázkám veřejného zájmu vůbec věnovat. Proto Etický panel doporučuje, aby se Česká televize i nadále intenzivně věnovala tématům otevřeným v pořadu „Vyšetřování skončilo, zapomeňte“ a reportáže „Neúplatní?“, ale vyvarovala se přitom profesních a etických chyb, které zbytečně oslabují důvěryhodnost sdělovaných faktů a tím činí medvědí službu věcem obecného zájmu.

V Praze dne 29. června 2004

Helena Illnerová
Zdeněk Velíšek
Jiří Peňás
Petr Hajn
František Lobovský